

October 30, 1964 Meeting Minutes, Council of Ministers of the Netherlands, 'Foreign Policy'

Citation:

"Meeting Minutes, Council of Ministers of the Netherlands, 'Foreign Policy,'" October 30, 1964, History and Public Policy Program Digital Archive, National Archives, The Hague, Council of Ministers, access number 2.02.05.02, inventory number 753. Obtained and translated by Bastiaan Bouwman.
<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/117673>

Summary:

The Council discusses the attitude of the French government regarding the negotiations about a common grain price and the Kennedy Round, which impact considerations regarding the desirability of the Multilateral Force (MLF). In the discussion of the MLF itself, it is increasingly clear that the position of the French and how the other states will deal with it are crucial for the project's prospects. On the one hand it seems the Americans will push the MLF through regardless, but on the other hand the initiative seems to have lost some of its urgency. The Americans have signaled to the Dutch their irritation with the attitude of the French.

Credits:

This document was made possible with support from the Leon Levy Foundation and Carnegie Corporation of New York (CCNY).

Original Language:

Dutch

Contents:

- English Translation
- Scan of Original Document

TOP SECRET

Council of Ministers

30 October 1964

2. Foreign policy

a. The posture of the French government

In response to a short discussion in the Council of Ministers of the Kingdom, [_ftn0^{\[1\]}](#) Minister [of Justice] [Scholten](#) asks whether more has become known about the ultimatum of President de Gaulle regarding the common grain price. The [prime minister](#) [Marijnen] reports that from the French side it has been stated, after the return of President de Gaulle from South America, that they will no longer participate in the work of the EEC if the EEC Council does not take a decision about the common grain price by the middle of December. This statement also contains the element that the French want to place the responsibility for a failure of the Kennedy Round with the German federal government; they say that they cannot take a position with regard to the Kennedy Round as long as the EEC has not reached agreement on agricultural policy. Speaker is also under the impression that President de Gaulle will distance himself even further from NATO if an MLF is created. It is known that one of these days Chancellor Erhard will circulate a piece that does not only deal with a European political union, but also with other issues of the EEC. Herein, however, the establishment of a common grain price is not dealt with. Although the German government wants to look for a certain formula for this in order to be able to continue with the Kennedy Round, this does not mean that the French government will accept this.

2 b. The issue of the MLF (See minutes c[ouncil].[of] m[inisters]. 23 October 1964, point 2 d)

Minister [of Finance] [Witteveen](#) would like to raise the issue of the MLF. He has the feeling that a decision about this is closer at hand than was initially expected. Speaker has concerns about the MLF, in particular concerning its financial side. From the telegrams he gets the impression that in his talks, Minister [of Foreign Affairs] Luns is moving in the direction of Dutch participation in the MLF. Speaker himself is becoming increasingly distant from it, not only because of the financial objections, but also because of the split within NATO that is to be expected. He has read that the French government intends to use its veto in NATO against the creation of the MLF. If this is the case, speaker wonders if the political significance of the creation of the MLF is as great as assumed.

The [prime minister](#) does not have the impression that Minister Luns, in his talks with [Minister of Foreign Affairs] Saragat in Rome and with [Secretary of State] Rusk in Washington, has created binding ties with regard to the MLF. Minister [Witteveen](#) did not mention binding ties. The [prime minister](#) thinks that in this matter, Minister Luns has not gone beyond that which was agreed upon in the Council of Ministers. The Italian Minister Saragat believed that Italy would participate in the MLF, if England would participate in it. Speaker shares Minister Witteveen's feeling that a new political analysis with the pros and cons of the MLF is necessary. During the visit that Minister Luns and speaker made to Bonn, the creation of the MLF turned out to be of great significance for German domestic politics, but currently the CDU [Christian Democratic Union] is locked into a truce of God seeing as the Bundestag elections will be held next year. It is also unclear whether the MLF will lead to integration or disintegration; speaker is thinking about Scandinavia and France. Keeping the Federal Republic from creating its own nuclear weapon is a negative consideration, which also involves the question of whether participation in the MLF would be sufficient to dam those currents in the Federal Republic that strive for a German nuclear weapon. Minister [Witteveen](#) remarks that the Russian government does not see the MLF as a form of non-proliferation. The [prime minister](#) believes that this need not be a decisive argument, but there are several other arguments which make renewed consideration desirable.

Minister Scholten also thinks this is necessary, if the government does not want to be overtaken by the development of these matters. The government will have to follow a clear policy with regard to these problems. To a significant extent, the question is whether the government will act in accordance with the will of President de Gaulle or not. Minister [of Education, Arts and Sciences] Bot agrees with this definition of the problem; this is also where he finds fault with Minister Witteveen's argumentation. Minister Scholten also thinks that the entire French approach is at issue here. He feels the need to discuss this in a future meeting of the Council of Ministers; this will require a good amount of time.

Minister [of Defense] De Jong does share the prime minister's and Minister Witteveen's concerns, but does not believe that this problem has presently become more urgent. From the telegrams he concludes that Minister Luns has not said more than in the Council of Ministers, but also that these affairs are no longer so pressing as to require a rapid decision. The Americans now too speak about February or March and no longer about a decision in 1964. Defense and Foreign Affairs are working on a symposium to gain insight into all sides of this problem. As far as the French are concerned, speaker notes that these did not believe in the idea of an MLF; they ridiculed and trivialized it, but they now realize that the American government will force its establishment through. Minister [of the Interior] Toxopeus asks whether the ministers could be sent a written representation of the symposium.

The prime minister regards a discussion of this problem in the presence of Minister Luns necessary; this is also more significant now that Minister Luns has first-hand information from the concerned countries, especially since this is a quickly evolving matter. Minister Witteveen also regards a discussion in the Council of Ministers as desirable. He has the impression that the Dutch representatives in the talks about the MLF are taking a very positive attitude toward the MLF. Minister De Jong also had the impression that the Dutch representatives in Paris were rather obliging; it is therefore important that the Dutch ambassador to NATO, Dr. Boon, also participate in the symposium.

State Secretary [of Foreign Affairs] De Block states that Minister Luns will meet the American Secretary Rusk for a second time after the conference of ambassadors. During the first talk, mainly the independence of European defense was discussed. The American government is irritated by French statements that they will take care of defense themselves, while this is only possible under the umbrella of American defensive power. The American representatives said that they have progressive ideas about the defense of the West, but as long as the French president is taking this posture they cannot voice these ideas.

The prime minister proposes to continue these discussions in a future meeting, on the basis of a paper that will be prepared to this end.

[ftn GoBack0](#)^[1] Whereas the Council of Ministers is composed of all Dutch ministers and the prime minister, the Council of Ministers of the Kingdom also includes the ministers plenipotentiary of the other three constituent countries of the Kingdom of the Netherlands, viz. Aruba, Curaçao and Sint Maarten (Saint Martin), and normally meets once per month.

De minister-president stelt na een korte bespreking van dit punt voor minister Luns in een telegram van deze kwestie op de hoogte te stellen in verband met de mogelijkheid, dat hij dr. Pos en de heer Pengel nog persoonlijk spreekt. Minister Biesheuvel is van oordeel, dat bij een bespreking van deze moeilijkheid ook nagegaan moet worden of dr. Pos een andere post dan Havanna zou kunnen krijgen. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

Minister Biesheuvel zal via de wnd. gouverneur het standpunt van de Nederlandse regering weergeven. Voorts zal hij in een brief herhalen, dat hij bereid is ter bespreking van dit onderwerp naar Suriname te komen.

2. Buitenlands beleid

a. De houding van de Franse regering

Minister Scholten stelt naar aanleiding van een korte bespreking in de rijksministerraad de vraag of iets meer bekend is over het ultimatum van president De Gaulle inzake de gemeenschappelijke graanprijs. De minister-president deelt mede, dat van Franse zijde na terugkeer van president De Gaulle uit Zuid-Amerika is verklaard, dat men niet meer aan het werk van de EEG zal deelnemen, als de EEG-raad niet half december een beslissing over de gemeenschappelijke graanprijs neemt. In deze verklaring zit ook het element, dat de Fransen de verantwoordelijkheid voor een mislukking van de Kennedy-ronde op de Duitse Bondsregering wil leggen; zij zeggen, dat zij ten aanzien van de Kennedy-ronde geen standpunt kunnen innemen, als de EEG het over het landbouwbeleid niet eens is. Spreker heeft voorts het idee, dat president De Gaulle zich nog verder van de NAVO zal distantiëren, als tot vorming van de MLF wordt overgegaan. Het is bekend, dat bondskanselier Erhard een dezer dagen een stuk zal rondzenden, dat niet alleen handelt over een Europese politieke unie, maar ook over andere punten van de EEG. Hierin wordt echter niet op de vaststelling van de gemeenschappelijke graanprijs ingegaan. Weliswaar wil de Duitse regering zoeken naar een bepaalde formule hiervoor om met de Kennedy-ronde verder te kunnen, maar dit betekent niet, dat de Franse regering dit accepteert.

2 p. De kwestie van de MLF (Zie notulen m.r. 23 oktober 1964, punt 2 d)

Minister Witteveen zou graag de kwestie van de MLF ter tafel hebben. Hij heeft het gevoel, dat een beslissing hierover sneller voor de deur staat dan aanvankelijk werd verwacht. Spreker heeft over de MLF zorgen, in het bijzonder

voor wat.....

voor wat betreft de financiële kant. Uit de telegrammen krijgt hij de indruk, dat minister Luns bij zijn besprekingen meer de richting uitgaat, dat Nederland wel aan de MLF zal meedoen. Zelf komt spreker er verder vanaf te staan, niet alleen door de financiële bezwaren, maar ook door de te verwachten splitsing in de NAVO. Hij heeft gelezen, dat de Franse regering voornemens zou zijn in de NAVO haar veto tegen de vorming van de MLF uit te spreken. Als dit zo is, vraagt spreker zich af of de politieke betekenis van de vorming van de MLF wel zo groot is.

De minister-president heeft niet de indruk, dat minister Luns in zijn besprekingen met Saragat in Rome en met Rusk in Washington bindingen met betrekking tot de MLF heeft gelegd. Minister Witteveen heeft niet over bindingen gesproken. De minister-president meent, dat minister Luns ook terzake niet verder is gegaan dan in de ministerraad is afgesproken. De Italiaanse minister Saragat was van oordeel, dat Italië wel zou deelnemen aan de MLF, als Engeland eraan zou meedoen. Spreker deelt met minister Witteveen het gevoel, dat een nieuwe politieke analyse van de MLF met de pro's en contra's nodig is. Bij het bezoek, dat minister Luns en spreker aan Bonn hebben gebracht, bleek de vorming van de MLF voor de interne Duitse politiek van grote betekenis, maar thans is in de CDU een godsvrede gesloten met het oog op de verkiezingen van de Bondsdag die het volgende jaar zullen worden gehouden. Het is ook een vraag of de MLF tot integratie of tot desintegratie leidt, waarbij spreker denkt aan Scandinavië en Frankrijk. Het afhouden van de Bondsrepubliek van vervaardiging van een eigen atoomwapen is een overweging van negatieve aard, waarbij het ook de vraag is of men met deelneming aan de MLF de stromingen in de Bondsrepubliek, die naar een eigen atoomwapen streven, kan afdammen. Minister Witteveen merkt op, dat de Russische regering de MLF niet ziet als een vorm van non-proliferatie. De minister-president meent, dat dit geen doorslaggevend argument behoeft te zijn, maar er zijn verschillende andere argumenten, die nieuwe overweging wenselijk doen zijn.

Minister Scholten meent ook, dat dit nodig is, als de regering de ontwikkeling van deze dingen niet over zich heen wil laten komen. De regering zal in deze problemen een duidelijk beleid moeten voeren. Het gaat er in belangrijke mate om of de regering overeenkomstig de wil van president De Gaulle handelt of dat zij dit niet doet. Minister Bot is het met deze probleemstelling eens; dit is het ook wat hij tegen het betoog van minister Witteveen heeft. Minister Scholten meent ook, dat het gaat om de gehele Franse lijn. Hij heeft behoefte om dat in een volgende vergadering van de ministerraad te bespreken; daar zal men dan rustig de tijd voor moeten nemen.

Minister De Jong deelt wel de zorg van de minister-president en minister Witteveen, maar meent niet, dat dit probleem thans dringender is geworden. Uit de telegrammen leest hij, dat minister Luns niet verder is gegaan dan in de

ministerraad, maar ook dat deze zaken niet meer zo dringend zijn, dat snel een beslissing zou moeten worden genomen. Ook de Amerikanen spreken thans over februari of maart en niet meer over een beslissing in 1964. Defensie is met Buitenlandse Zaken aan een symposion bezig om alle kanten van dit probleem te weten te komen. Wat de Fransen betreft merkt spreker op, dat deze niet in het idee van een MLF hebben geloofd; zij hebben dit geridiculiseerd en gebagatelliseerd, maar zij beseffen nu, dat de Amerikaanse regering de totstandkoming zal doordrukken. Minister Tokopeus vraagt of de ministers in de raad een neerslag van het symposion in een schriftuur tegevoet kunnen zien.

De minister-president acht een bespreking van dit probleem in tegenwoordigheid van minister Luns nodig; dit is ook van meer betekenis, nu minister Luns informatie van de betrokken landen uit de eerste hand heeft, vooral omdat het een snel evoluerende zaak betreft. Minister Witteveen acht eveneens een bespreking in de ministerraad wenselijk. Hij heeft de indruk, dat de Nederlandse vertegenwoordigers bij de besprekingen over de MLF zich zeer positief tegenover de MLF opstellen. Minister De Jong had ook de indruk, dat de Nederlandse vertegenwoordigers in Parijs wat hard liepen; het is daarom van belang, dat de Nederlandse ambassadeur bij de NAVO, dr. Boon, ook aan het symposion deelneemt.

Staatssecretaris De Block deelt mede, dat minister Luns de Amerikaanse minister Rusk na de ambassadeursconferentie voor een tweede bespreking zal ontmoeten. In het eerste gesprek is vooral ook over de zelfstandigheid van de Europese verdediging gesproken. De Amerikaanse regering is geïrriteerd over de Franse uitlatingen, dat zij de verdediging wel zelf zullen doen, maar dit kan dan alleen onder de paraplu van de Amerikaanse defensieve kracht. De Amerikaanse vertegenwoordigers zeiden, dat zij over de verdediging van het Westen progressieve ideeën hebben, maar dat zij zolang de Franse president deze houding aanneemt hun ideeën niet naar voren brengen.

De minister-president stelt voor deze discussies in een volgende vergadering verder te voeren aan de hand van een nota die hiervoor wordt voorbereid.

2 c. De ontwikkeling van de EEG en de Kennedy-onderhandelingen
(Zie notulen m.r. 16 oktober 1964, punt 2 c)

Minister Biesheuvel merkt op, dat is afgesproken hoe de voorbereiding zal zijn van de problemen die in de EEG-raad aan de orde komen. Hij is erover bezorgd, dat de Franse president zich vastmanoeuvreert en ook de Duitse Bondsregering vast komt te zitten. Spreker meent, dat dit probleem in de ministerraad bekeken moet worden. Zijn standpunt is, dat men van Nederland uit moet proberen een steen bij te dragen aan de voortzetting van de EEG. In Brussel is men thans in een